

~~1936~~

KAITSEVÄE VORMIKANDMISE MÄÄRUSED

ENSV
Riiklik
Raamatukogu

905

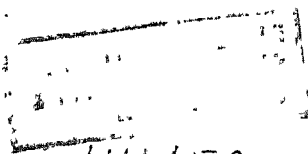

VARUSTUSVALITSUSE INTENDANTUURIOSAKONNA VÄLJAANNE
TALLINNAS 1936

R. Tohver & Ko trükk, Tallinnas, S. Tartu mnt. 49. 1936.

Ar 936
Kaitsevär?

H4153

1. OSA.

Üldeeskirjad.

§ 1.

Kaitseväelased kannavad neile kaitseväevormi kirjelduses ettenähtud vorme ja vormiesemeid käesolevate määruste kohaselt.

§ 2.

Iga kaitseväelane, kandes kaitseväevormi, peab meeles pidama, et ta esindab kaitseväge.

§ 3.

Järelevalvet korraliku riietuse ning vormikandmise määruste täitmise üle teostavad kaitseväelase ülemad ning vastavad garnisoniülemad ja garnisonikomandandid.

§ 4.

Välisriigis viibides on õigus kaitseväevormi kanda kaitseväge esindajatel ning hariduse või teenistuslaste kogemuste omandamise otstarbel välisriikide sõjaväeliste üksustesse või asutistesse läkitatud kaitseväelastel. Muudel põhjustel välisriikidesse läkitatud kaitseväelased võivad kaitseväevormi kanda välisriiki läkitaja eriloal, kui vastavalt välisriigilt saadud sellekohane nõusolek või kui on olemas vastav kokkulepe.

Sõjalaevaga välisriigi sadamas viibimise ajal kannavad ohvitserid ja kaitsevägeametnikud maal viibides erariideid, välja arvatud juhud, mis laeva komander või koondise ülem kindlaks määrab. Üleajateenijad kannavad välisriigi sadamas maal viibides kaitseväevormi.

Välisriigis kaitseväevormi kandmise juhtudel kohaldatakse käesolevaid määrusi vastavas välisriigis vormikandmise alal maksvale korrale.

§ 5.

Kõik Kaitseministeeriumis, kaitseväes ja piirivalves tegelikus kaitseväeteenistuses olevad ohvitserid, kaitseväeametnikud ja üleajateenijad on kohustatud kandma kaitseväevormi. Erandina on lubatud erariiete kandmine:

- 1) töö juures staapides, kantseleides ja asutistes;
- 2) väljaspool teenistust neil juhtudel, mil ei nõuta kaitseväevormi kandmist.

§ 6.

Kõik ajateenijad allohvitserid ja sõdurid on kohustatud alati kandma kaitseväevormi, välja arvatud järgmised erandid:

- 1) terviseparanduslikul või erakorralisel puhkusel olekul, kui see kestab üle 15 päeva;
- 2) korralisel, erakorralisel või terviseparanduslikul puhkusel viibides on keelatud kanda kaitseväevormi niisuguste tööde juures, mis võivad rikkuda kaitseväevormi.

§ 7.

Kaitseministeeriumist, kaitseväest või piirivalvest Kaitseliitu üleviidud ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üleajateenijatel on õigus kanda kaitseväevormi.

§ 8.

Erivarustise-esemete kandmine vormiesemete asemel või vormi täiendusena on lubatud neil kaitseväelastel, kellel erivarustis ette nähtud.

Erivarustise-esemeid kantakse vastavalt erivarustise otstarbele teenistuskohustega seotud ülesannete täitmisel.

§ 9.

Kaitseväevormis on keelatud viibida:

- 1) näokattepidudel;
- 2) restoranides, baarides, einelaudades ja muudes avalikkudes kohtades, kus müüakse alkoholiseid jooke kohaltarvitamiseks, välja arvatud:
 - a) einelauad raudteejaamades, rongidel ja laevadel;
 - b) kohaliku garnisoniülema poolt kindlaksmääratud restoranid, einelauad ja muud vastavad kohad kella 07.00 kuni 24.00;
 - c) juhud, mis on lubatud garnisoniülema poolt;

- d) juhud väljaspool garnisone maal või asulas, kui restoranis, einelauas või muus vastavas avalikus kohas viibitakse pidustusel või koosviibimisel, mis korraldatud kaitseväe, piirivalve, kaitseliidu, riigi- või omavalitsuseasutise või seltskondliku organisatsiooni poolt;
- e) juhud väljaspool garnisone maal või asulas, kui puudub võimalus mujal einetamiseks — kella 07.00 kuni 24.00;
- f) juhud, kui restoranis, einelauas või muus vastavas kohas viibimine on vajalik teenistuskohuste täitmise otstarbel.

§ 10.

Tantsimine kaitseväevormis on keelatud restoranis, baaris, einelauas või muus avalikus kohas, kus müüakse alkoholseid jooke kohaltarvitamiseks, välja arvatud:

- 1) juhud, mis lubatud garnisoniülema poolt;
- 2) juhud väljaspool garnisone maal või asulas, kui restoranis, einelauas või muus vastavas avalikus kohas viibitakse pidustusel või koosviibimisel, mis korraldatud kaitseväe, piirivalve, kaitseliidu, riigi- või omavalitsuseasutise või seltskondliku organisatsiooni poolt.

§ 11.

Vormi tunnusmärkidega vormiesemete kandmine erariiete juures on keelatud.

§ 12.

Tali- ja suviriietuse või nende üksikute esemete kandmise ajajärgud määrab kaitseväge juhataja.

Kaitseväge juhataja võib anda garnisoniülematele õiguse lubada suvivormi-esemete kandmist talivormi kandmise ajajärgul või ümberpöörduvalt, nagu seda nõuavad ilmastiku tingimused.

§ 13.

Juhtudel, kus käesolevates määrustes on ette nähtud teatud vormi või vormieseme kandmine erikorraldusel, kuid ei ole määratud erikorraldusetegijat, on erikorralduse tegemise õigus väeosajärgsetel, garnisoniülematel ja kõrgematel ülematel — välja arvatud maa- ja lennuväevormid nr. 4 ja 5 ning neile vastavad ratsaväe-, mereväe-

ja orkestrivormid, mille kohta erikorralduse tegemise õigus on ainult kaitsevägede staabi ülemal ja kõrgematel ülematel.

§ 14.

Kui ühel ja samal juhul käesolevate määrustega on lubatud mitme vormi kandmine, võib garnisoniülem anda korraldusi vormi ühtlustamiseks, arvesse võttes ilmastiku tingimusi ja seltskondlikke kombeid riiete kandmisel.

§ 15.

Puhkusel või läkitusel viibivad kaitseväelased on kohustatud kinni pidama selle garnisoni piirkonnas maksvast vormikandmise korrast, kus nad viibivad, kui nad on sinna läkitatud või puhkusele asunud kauemaks kui kaheks nädalaks.

2. OSA.

Maaväe- ja lennுவävormi kandmine.

(välja arvatud ratsavävorm).

1. peatükk.

Vorm nr. 1 kandmine.

§ 16.

Vorm nr. 1:

1) k a n t a k s e:

- a) teenistuse ajal kõigil riviõppustel ja manöövritel;
- b) vahiteenistuses ja toimkondades;
- c) esinemistel (on lubatud esineda ka vormis nr. 2 võõrihuga § 18 p. 2 lit. d ettenähtud juhtudel);
- d) vaatustel, paraadidel, matustel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel, millest võtab osa kaitseväge üksus tseremoniaalkorras;
- e) sõjakohtu istungitel — kohtualuste, tunnistajate ja asjatundjate poolt;

- f) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväge paraadile;
 - g) koosviibimistel ja vastuvõttudel, mis korraldatakse manöövrite, õppuste jne. puhul, kus osavõtjatel puudub võimalus ilmuda teistes vormides;
 - h) kõigil muudel ametikohuste täitmise juhtudel ja ametlikkudel ilnumistel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda:
- a) võõrihmata — töö juures asutistes ja kantseleides;
 - b) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

§ 17.

Vorm nr. 1 juures on lubatud kanda pluusi kuueta:

- 1) laagris;
- 2) rivi- ja taktikalistel õppustel, välja arvatud õppustele minek ja õppustelt tulek läbi linna;
- 3) toimkondades laagrite rajoonis;
- 4) töö juures staapides ja kantseleides;
- 5) õppustel ruumes;
- 6) teenistusest vabal ajal väeosa või asutise piirkonnas.

Vormi ühtlustamine vajaduse korral p. 1, 2, 3 ja 5 ettenähtud juhtudel toimub vastavate kohapealsete ülemate korraldusel.

2. peatükk.

Vorm nr. 2 kandmine.

§ 18.

Vormi nr. 2:

- 1) kantakse — väeosajärgi, garnisonijärgi või kõrgema ülemajärgi erikorraldusel juhtudel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;

2) lubatakse kanda:

- a) töö juures staapides ja kantseleides;
- b) loengutel ja õppustel väljaspool rivi;
- c) aerodroomidel lennuteenistusega ühenduses olevatel õppustel vorm nr. 1 asemel;
- d) võõrihmaga — esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud esinemised;
- e) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

§ 19.

Vorm nr. 2 juures on lubatud kanda pluusi kuueta:

- 1) töö juures staapides ja kantseleides;
- 2) loengutel ja õppustel ruumes;
- 3) õppustel väljaspool rivi, välja arvatud õppustele minek ja õppustelt tulek läbi linna;
- 4) aerodroomidel lennuteenistusega ühenduses olevatel õppustel vorm nr. 1 asemel suviriietuse kandmise ajajärgul;
- 5) teenistusest vabal ajal väeosa või asutise piirkonnas.

Vormi ühtlustamine vajaduse korral p. 2, 3 ja 4 ettenähtud juhtudel toimub vastavate kohapealsete ülemate korraldusel.

3. peatükk.

Vorm nr. 3 kandmine.

§ 20.

Vormi nr. 3:

- 1) kantakse vöögga:
 - a) sõjakohtu istungitel kohtu koosseisu (eesistuja, liikmed, prokurör ja sekretär) ja kaitsjate poolt, samuti sõjakohtus või kodanlises kohtus esinemistel riigi-esindajana;
 - b) ametlikkudel visiitidel;
 - c) muudel juhtudel — erikorraldusel;
- 2) kantakse vööta:
 - a) kõigil ametlikkudel koosviibimistel ja pidustustel enne kella 1900, kui ei ole nõutav teiste vormide kandmine;

- b) mitteametlikkudel visiitidel;
 - c) seltskondlikkudel pidustustel ja koosviibimistel enne kella 1900;
 - d) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 3) lubatakse kanda võtta — kõigil muudel juhtudel teenistuses ja väljaspool teenistust, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine.

4. peatükk.

Vorm nr. 4 kandmine.

§ 21.

Vormi nr. 4 kantakse ja lubatakse kanda ainult pärast kella 1900.

Vormi nr. 4:

- 1) kantakse võõga:
 - a) pidulikkudel vastuvõttudel Riigivanema, Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures;
 - b) pidulikkudel vastuvõttudel välisriikide esindajate juures või välisriikide sõjalaevadel;
 - c) Vabariigi aastapäeva või väeosa aastapäeva pidustustel ja uue-aasta vastuvõtmisel;
 - d) kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel ballidel ja pidustustel, kus ette nähtud frakk;
 - e) seltskondlikkude organisatsioonide poolt korraldatavatel pidustustel, kus ette nähtud frakk;
 - f) kaitseväge staabi ülema või kõrgema ülema erikorraldusel neil juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda võõga — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse frakki;
- 3) lubatakse kanda võtta — kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse smokingit.

5. peatükk.

Vorm nr. 5 kandmine.

§ 22.

Vorm nr. 5 kandmine ei ole sunduslik. Vormi nr. 5 lubatakse kanda vorm nr. 4 asemel § 21 p. 1 ja 2 loendatud juhtudel.

§ 23.

Vormis nr. 5 võib ilmuda tänavale ainult üliriietes.

6. peatükk.

Ajateenijate vormi kandmine.

§ 24.

Ajateenijad allohvitserid ja sõdurid, kellele vormi-kirjeldusega ette nähtud ainult üks vorm, kannavad nimetatud vormi kõigil juhtudel, kus nõutav vormi kandmine.

Ajateenijad aspirandid kannavad pikki pükse juhtudel, kus ette nähtud vormide nr. 3 või 4 kandmine.

7. peatükk.

Mitmesuguste esemete kandmine.

§ 25.

Vöörihma kantakse:

1) vorm nr. 1 juures:

- a) kuuel — kõigil juhtudel, välja arvatud tööl viibimisel asutistes ja kantseleides, kus vöörihma kandmine ei ole kohuslik;
- b) pluusil — juhtudel kus nõutav rakmete (relvade) kandmine;
- d) palitul: ohvitseride ja kaitseväeametnikkude poolt — juhtudel, kus nõutav rakmete (relvade) kandmine või teenistuskohuste täitmine rivi koosseisus; üleajateenijate poolt — kõigil juhtudel;

2) vorm nr. 2 juures — kuuel esinemiste puhul.

Sõdurid kannavad vöörihma kuuel, pluusil ja palitul kõigil juhtudel, välja arvatud juhud õppustel ja töödel, kus vöörihma võib maha võtta vastava ülema korraldusel.

§ 26.

Vööd kantakse:

- 1) vorm nr. 3 juures — § 20 p. 1 ettenähtud juhtudel;
- 2) vorm nr. 4 juures — § 21 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtudel.

Lennuväes ja õhukaitse suurtükiväes kannavad ülejateenijad: lihtvööd — vorm nr. 2 ja 3 juures, välja arvatud ametlikud visiidid; vööd — vorm nr. 3 juures ametlikkudel visiitidel ning vorm nr. 4 juures § 21 p. 1 ja 2 ettenähtud juhtudel.

§ 27.

Kannuseid kannavad vorm nr. 1 juures kõik suurtükiväe ohvitserid, allohvitserid ja sõdurid. Juhtudel, kus kannuste kandmine segab, võetakse kannused maha.

Kannuseid on lubatud kanda vorm nr. 1 juures kõigil kindralitel ja vanem-ohvitseridel, kõigil staabiülematel ja adjutantide ametikohtadel teenivatel ohvitseridel ning kõigil neil ohvitséridel, allohvitseridel ja sõduritel, kellel ratsasõit seotud ametalaga.

§ 28.

Akselbante kannavad adjutandid iga vormi juures kõigil juhtudel.

Akselbante on lubatud kanda kõigil juhtudel iga vormi juures staabiülematel, kõigil kõrgema sõjakooli haridusega ohvitseridel ja kõigil teenistuse iseloomu poolest adjutandi ametikohale vastavatel ametikohtadel teenivatel ohvitseridel.

§ 29.

Mõõka kannavad:

1) ohvitserid:

- a) paraadidel — paraadist rivi koosseisus osavõtjad ja paraadi vastuvõtja;
- b) aukompanites;
- c) eskortides;
- d) spaleerides;
- e) Tallinna garnisoni Toompea vahtkonnas;
- f) Garnisoni määrustikus ettenähtud ajutistes auvahtkondades;
- g) olles määratud käsundusohvitseriks (Garnisoni määrustiku § 291);

- h) ravis ja manöövritel ainult neis väeliikides, kus ette nähtud mõõk relvana;
- 2) üleajateenijad-allohvitserid — ravis ja manöövritel ainult neis väeliikides, kus ette nähtud mõõk relvana.

§ 30.

Kindaid kantakse:

- 1) paraadidel;
- 2) vaatustel ning ravis olles vahiteenistuses ja toimkondades;
- 3) esinemistel mütsiga;
- 4) kõigil sündmustel, millest võtab osa kaitseväge üksus tseremoniaalkorras;
- 5) kõigil juhtudel, kus kantakse mõõka.

Ravis tervituseks käeandmisel kinnast käest ei võeta.

§ 31.

Palitu kandmine kinnise rinnaesisega on sunduslik:

- 1) ohvitseridele ja kaitsevägeametnikkudele — juhtudel, kus nõutav vöörihma kandmine palitul;
- 2) üleajateenijatele-allohvitseridele ja sõduritele — kõigil juhtudel.

§ 32.

Kasukat on lubatud kanda ohvitseridel, kaitsevägeametnikkudel ja üleajateenijatel talvel kõigil juhtudel, välja arvatud esinemised kaitseväge üksuse koosseisus paraadidel, aukompanites ja spaleerides.

§ 33.

Vihmapalitu või keepi on lubatud kanda kõigi vormide juures, välja arvatud vaatustel, paraadidel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel kaitseväge üksuse koosseisus, millest võtab osa kaitseväge üksus tseremoniaalkorras.

Vihmapalitu kandmiseks õppustel rivi koosseisus võib väeosatülem teha korraldusi vormi ühtlustamise otstarbel.

§ 34.

Salli võivad kanda ohvitserid, kaitsevägeametnikud ja üleajateenijad üliriiete kandmisel.

§ 35.

Viltsaapaid ja kummisaapaid võib kanda vorm nr. 1

juures väliõppustel, manöövritel ja muudel juhtudel väeosaülemale või kõrgema ülemale korraldusel.

§ 36.

Kalosse on lubatud kanda vormide nr. 2—5 juures ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üleajateenijatel.

§ 37.

Leinamärki kantakse vasakul varrukal kütinarnuki ja õla vahel:

- 1) matustest osavõtmisel väljaspool rivi;
- 2) erikorraldusel.

Leinamärki võib kanda perekonnaliikme või sugulase surma puhul väljaspool teenistust, seltskonna kommete kohaselt.

§ 38.

Keppi on lubatud kanda:

- 1) väeosaülematel ja kõrgematel ülematel — inspeksioonikäikudel;
- 2) kõigil ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja üleajateenijatel:
 - a) õppustel väliolukorras ja manöövritel;
 - b) muudel juhtudel — tervislikkudel põhjustel.

§ 39.

Stekki on lubatud kanda:

- 1) ratsa olles;
- 2) kõigil neil, kellel ette nähtud kannuste kandmine.

3. OSA.

Ratsaväevormi kandmine.

1. peatükk.

Vorm nr. 1 kandmine.

§ 40.

Vormi nr. 1:

- 1) k a n t a k s e:
 - a) teenistuseajal kõigil riviõppustel ja manöövritel;
 - b) vahiteenistuses ja toimkondades;

- c) väeosäulema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel — vaatustel ja paraadidel;
 - d) koosviibimistel ja vastuvõttudel, mis korraldatakse manöövrite, õppuste jne. puhul, kus osavõtjatel puudub võimalus ilmuda teistes vormides;
 - e) kõigil muudel ametikohuste täitmise juhtudel, ametlikkudel ilmutistel, koosviibimistel ja pidustustel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda:
- a) esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud esinemised;
 - b) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

2. peatükk.

Vorm nr. 2 kandmine.

§ 41.

Vormi nr. 2:

- 1) kantakse — väeosäulema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse kanda:
 - a) töö juures staapides ja kantseleides;
 - b) loengutel ja õppustel väljaspool rivi;
 - c) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

3. peatükk.

Vorm nr. 3 kandmine.

§ 42.

Vormi nr. 3:

- 1) kantakse ratsapükstega:
 - a) vahiteenistuses ja toimkondades väeosäulema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel;

- b) esinemistel, välja arvatud Garnisoni määrus-
tiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku
§ 177 ja 178 ettenähtud esinemised;
 - c) vaatustel, paraadidel, eskortides, matustel ja
kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel,
millest võtab osa kaitseväge üksus tseremo-
niaalkorras;
 - d) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval
ning kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasu-
tiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõt-
tudel, koosviibimistel ja pidustustel, mis järg-
nevad vahetult kaitseväge paraadile, kui paraa-
dist võeti osa vormis nr. 3;
 - e) sõjakohtu istungitel — kohtualuste, tunnista-
jate ja asjatundjate poolt;
 - f) ametlikkudel visiitidel;
- 2) kantakse ratsapükstega või pik-
kade pükstega, kui väeosaülemalt,
garnisoniülemalt või kõrgemalt
ülemalt ei ole erikorraldust:
- a) kõigil ametlikkudel koosviibimistel ja pidus-
tustel, kus ei ole nõutav teiste vormide kand-
mine;
 - b) mitteametlikkudel visiitidel;
 - c) kodanlikes kohtutes esinemistel riigi-esinda-
jana;
 - d) seltskondlikkudel pidustustel, koosviibimistel
ja teatris;
 - e) kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete
järgi kantakse smokingit või tumedat üli-
konda;
 - f) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema
ülema erikorraldusel juhul, kus käesolevate
määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide
kandmine;
- 3) lubatakse kanda ratsapükstega või
pikkade pükstega — kõigil muudel juhtu-
del teenistuses ja kõigil juhtudel väljaspool tee-
nistust, kus ei ole ette nähtud teiste vormide
kandmist.

4. peatükk.

Vorm nr. 4 kandmine.

§ 43.

Vormi nr. 4:

1) k a n t a k s e:

- a) pidulikkudel paraadidel, vahiteenistuses ja toimkondades, mis korraldatud tseremoniaal-korras;
- b) esinemistel Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud juhtudel;
- c) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel, koosviibimistel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväe paraadile, kui paraadist võeti osa vormis nr. 4;
- d) sõjakohtu istungitel — kohtu koosseisu ja kaitsjate poolt, samuti neil istungitel esinemistel riigi-esindajana;
- e) pidulikkudel vastuvõttudel Riigivanema, Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures, kui ei ole erikorraldust;
- f) pidulikkudel vastuvõttudel välisriikide esindajate juures ja välisriikide sõjalaevadel, kui ei ole erikorraldust;
- g) olles ajutiselt määratud käsundusohvitserina riigipeade või nende esindajate juurde;
- h) kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste või seltskondlike organisatsioonide poolt korraldatavatel pidustustel, kus ette nähtud frakk;
- i) ametlikkudel visiitidel välisriikide sõjalaevades ja vastuviisitidel välisriikide sõjaväelastele, kui viimased tegid visiidi vastavas vormis;
- j) väeosaülema, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel neil juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine.

2) l u b a t a k s e k a n d a — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse frakki.

5. peatükk.

Vorm nr. 5 kandmine.

§ 44.

Vormi nr. 5 k a n t a k s e:

- 1) iseäralistel pidulikkudel paraadidel, esinemistel, eskortides või saatjaskonnas viibides ning iseäralistel pidulikkudel vastuvõttudel ja koosviibimistel § 43 p. 1 lit. a, e, f ja g loendatud juhtudel;
- 2) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel, koosviibimistel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväe paraadile, kui paraadist võeti osa vormis nr. 5;
- 3) esinemistel riigipeadele ja nende esindajatele;
- 4) erikorraldusel, kui ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

6. peatükk.

Vorm nr. 6 kandmine.

§ 45.

Vormi nr. 6:

- 1) k a n t a k s e e n n e k e l l a 1900 — e r i k o r r a l d u s e l;
- 2) k a n t a k s e p ä r a s t k e l l a 1900, k u i e i o l e e r i k o r r a l d u s t:
 - a) pidustustel Riigivanema, Kaitsevägede Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures;
 - b) pidustustel välisriikide esindajate juures või välisriikide sõjalaevadel;
 - c) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval, vanal-aastal või uuel-aastal korraldatavatel ballidel;
 - d) kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel ballidel, kus ette nähtud frakk;
 - e) seltskondlike organisatsioonide poolt korraldatavatel ballidel, kus ette nähtud frakk;

3) lubatakse kanda, kui ei ole erikorraldust — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus ette nähtud frakk.

§ 46.

Vorm nr. 5 ja 6 puudumisel kantakse vormi nr. 4.

7. peatükk.

Ajateenijate vormi kandmine.

§ 47.

Juhtudel, kus ette nähtud vorm nr. 3, 4, 5 või 6 kandmine, ajateenijad allohvitserid, aspirandid ja sõdurid kannavad dolmanit.

Ajateenijatel aspirantidel on lubatud kanda pikki pükse juhtudel, mil ohvitseridel vormide nr. 3 ja 6 juures ette nähtud pikkade pükste kandmine.

8. peatükk.

Mitmesuguste esemete kandmine.

§ 48.

Üksikuid vormiesemeid kantakse ratsaväes samuti kui maaväes (§ 25—39), välja arvatud käesoleva peatüki järgmistes paragrahvides ettenähtud erandid.

§ 49.

Vöörihma kantakse vorm nr. 1 ja 2 juures, välja arvatud tööl viibimisel staapides, asutistes ja kantseleides ning õppustel viibimisel õpperuumides ja -platsidel, kus vöörihma kandmine ei ole kohuslik.

§ 50.

Vööd ja padrunitaskut kantakse:

- 1) vorm nr. 4 ja 5 juures — igal juhul;
- 2) vorm nr. 1 juures — paraadidel, vahtkondades, eskortides ja pidulikkudel koosviibimistel, mis korraldatakse laagris või manöövri puhul tsere-
moniaalkorras.

§ 51.

Peale § 29 ettenähtud juhtude kantakse mōõka kõigis vahtkondades ja garnisoni toimkondades. Sisemises toimkonnas kannavad mōõka korrapidajad, alates all-

üksuse korrapidajast. Ajateenijad sõdurid kannavad mõõka väljaspool väeosa piirkonda.

§ 52.

Kannuseid kantakse kõigi vormide juures.

§ 53.

Mõõgarihma kantakse:

- 1) vorm nr. 4, 5 ja 6 juures — alati;
- 2) vorm nr. 3 juures — § 42 p. 1 ning p. 2 lit. a ja b ettenähtud juhtudel.

Rivis kantakse mõõgarihma vastavalt dolmani või palitu peal, väljaspool rivi — all.

§ 54.

Poolkasukat võib kanda vorm nr. 1, 2, 3 ja 4 juures ratsapükstega kõigil juhtudel taliriietuse kandmise ajajärgul, kui ei ole erikorraldust.

§ 55.

Karusnahast mütsi kantakse poolkasuka ja kasuka juures. Karusnahast mütsi on lubatud kanda ka palitu juures taliriietuse kandmise ajajärgul, kui ei ole erikorraldust.

§ 56.

Husarimütsi kandmine on sunduslik dolmani juures, kui dolmanit kantakse ülriieteta. Kõigi teiste vormide juures on husarimütsi kandmine lubatud.

§ 57.

Sultanit kantakse vormide nr. 4, 5 ja 6 juures nii husarimütsil kui ka karusnahksel mütsil.

Paraadidel ja esindusteenistuses võib sultanit kanda erikorraldusel ka vorm nr. 3 juures husarimütsil või karusnahksel mütsil.

Ajateenijatele võib lubada kanda vormi nr. 3 sultani puhkusel viibimise ajal, välja arvatud terviseparanduslik puhkus.

§ 58.

Stekki on lubatud kanda igal ajal vorm nr. 1, 2 ja 3 juures. Olles jala on mõõga kandmise puhul keelatud stekki kanda.

§ 59.

Kalosse on lubatud kanda ainult poolsaabaste juures.

Mereväevormi kandmine.

1. peatükk.

Ohvitseride vormi kandmine.

§ 60.

Vormi nr. 1 k a n t a k s e:

- 1) teenistuse ajal kõigil riviõppustel;
- 2) vahiteenistuses ja toimkondades;
- 3) sõjakohtu istungitel — kohtualuste, tunnistajate ja asjatundjate poolt;
- 4) väeosajärgi, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel.

§ 61.

Vormi nr. 2:

1) k a n t a k s e:

- a) esinemisel, välja arvatud Garnisoni määrustiku § 600, 601 ja 603 ning Sisemäärustiku § 177 ja 178 ettenähtud juhtudel;
- b) kõigil muudel ametikohuste täitmise juhtudel ja ametlikkudel ilmunistel, kui käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- c) väeosajärgi, garnisoniülema või kõrgema ülema erikorraldusel juhtudel, kus käesolevate määruste järgi ei ole nõutav teiste vormide kandmine;

2) l u b a t a k s e k a n d a:

- a) töö juures laevades, staapides ja kantseleides;
- b) loengutel ja õppustel väljaspool rivi;
- c) vähemtähtsatel ametlikkudel ja seltskondlikkudel pidustustel ja koosviibimistel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist;
- d) teenistusest vabal ajal kõigil juhtudel, kus ei ole ette nähtud teiste vormide kandmist.

§ 62.

Vormi nr. 3:

1) k a n t a k s e:

- a) kodanlikes kohtutes esinemisel riigi-esindajana;

- b) kõigil ametlikkudel koosviibimistel ja pidustustel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
 - c) mitteametlikkudel visiitidel;
 - d) seltskondlikkudel koosviibimistel ja pidustustel;
 - e) väeosaiülemale, garnisoniülemale või kõrgema ülemale erikorraldusel juhtudel, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine;
- 2) lubatakse ka — kõigil muudel juhtudel teenistuses ja väljaspool teenistust, kus ei ole nõutav teiste vormide kandmine.

§ 63.

Vormi nr. 4 kantakse:

- 1) ametlikkudel visiitidel;
- 2) esinemistel (on lubatud esineda ka vormis nr. 2 § 61 p. 1 lit. a. ettenähtud juhtudel);
- 3) vaatustel, paraadidel, matustel ja kõigil pidulikkudel või muudel sündmustel, millest võtab osa kaitseväe üksus tseremoniaalkorras;
- 4) Vabariigi aastapäeval, väeosa aastapäeval ning kaitseväe või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel aktustel, vastuvõttudel ja pidustustel, mis järgnevad vahetult kaitseväe paraadile;
- 5) sõjakohtu istungitel, kohtu koosseisu (eesistuja, liikmed, prokurör ja sekretär) ja kaitsjate poolt, samuti esinemistel sõjakohtus riigi-esindajana;
- 6) muudel juhtudel erikorraldusel.

§ 64.

Vormi nr. 5:

- 1) kantakse õhtupükstega:
 - a) pidulikkudel vastuvõttudel ja esinemistel Riigivanema juures, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;
 - b) esinemistel välisriigi riigipea või tema esindaja juures, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;
 - c) pidulikkudel koosviibimistel, ametlikkudel vastuvõttudel ja aktustel, millest võtab osa Riigivanem või välisriigi riigipea, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;

- 2) kantakse lihtpükstega — ametlikkudel visiitidel välisriikide sõjalaevadel ja välisriikides;
- 3) kantakse erikorraldusel — pärast kella 1900;
- 4) lubatakse kanda — pulmades.

§ 65.

Vormi nr. 6:

- 1) kantakse — omavahelistel koosviibimistel;
- 2) lubatakse kanda — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse smokingit.

§ 66.

Vormi nr. 7:

- 1) kantakse:
 - a) pidulikkudel vastuvõttudel Kaitseväge Ülemjuhataja, Peaministri, Riigikogu esimehe või ministrite juures;
 - b) pidulikkudel vastuvõttudel välisriikide esindajate juures või välisriikide sõjalaevadel;
 - e) Vabariigi aastapäeva või väeosa aastapäeva pidustustel ja uueaasta vastuvõtmisel;
 - d) kaitseväge või riigi- või omavalitsuseasutiste poolt korraldatavatel ballidel ja pidustustel, kus ette nähtud frakk;
 - e) seltskondlikkude organisatsioonide poolt korraldatavatel pidustustel, kus ette nähtud frakk;
- 2) lubatakse kanda — seltskonnas viibides kõigil juhtudel, kus kohalikkude kommete järgi kantakse frakki.

§ 67.

Vormi nr. 8:

- 1) kantakse — aktustel, ballidel, etendustel, kontsertidel ja pidulikkudel koosviibimistel, millest võtab osa Riigivanem või välisriigi riigipea, kui ei ole määratud teiste vormide kandmist;
- 2) lubatakse kanda — pulmades.

§ 68.

Vorme nr. 3, 4 ja 5 kantakse päeval enne kella 1900, välja arvatud § 64 p. 3 ettenähtud juhud. Vorme nr. 6, 7 ja 8 kantakse õhtul pärast kella 1900.

Juhul, kui päevane pidustus või koosviibimine kestab vahetpidamata üle kella 1900, siis kantakse päevast vormi kuni pidustuse või koosviibimise lõpuni.

§ 69.

Vormides nr. 6, 7 ja 8 võib ilmuda tänavale ainult üliriietes.

2. peatükk.

Üleajateenijate vormi kandmine.

§ 70.

Vormi nr. 1 kantakse kõigil neil juhtudel, kus ohvitseridel ette nähtud vorm nr. 1 või § 63 p. 3 ja 5 ettenähtud juhtudel vorm nr. 4 kandmine.

§ 71.

Vormi nr. 2 kantakse kõigil neil juhtudel, kus ohvitseridel ette nähtud vorm nr. 2, 3, 5 või § 63 p. 1, 2 ja 4 ettenähtud juhtudel vorm nr. 4 kandmine.

§ 72.

Vormi nr. 3 kantakse kõigil neil juhtudel, kus ohvitseridel ette nähtud vorm nr. 6, 7 või 8 kandmine.

3. peatükk.

Ajateenijate vormi kandmine.

§ 73.

Ajateenijad, kellele vormikirjeldusega ette nähtud ainult üks vorm, kannavad seda vormi kõigil juhtudel, kus nõutav vormi kandmine.

4. peatükk.

Mitmesuguste esemete kandmine.

§ 74.

Üksikuid vormiesemeid kantakse mereväes ja merekindlustes samuti kui maaväes (§ 25—39), välja arvatud käesoleva peatüki järgmistes paragrahvides ettenähtud erandid.

§ 75.

Suvimütsi ja valget mütsikatet kantakse 1. maist

kuni 1. oktoobrini. Samal ajal ohvitseridel ja kaitseväeametnikkudel on lubatud kanda ka suvikuube, suvipükse ja suvikingi.

§ 76.

Suvivormi kandmise ajal on lubatud kanda kombineeritud vormiülikonda — kuube (musta), suvipükse ja suvikingi.

Suvikuue ja mustade pükste kandmine on lubatud ainult töövormina.

Palituid suvi- ja kombineeritud vormiülikondadega ei kanta.

§ 77.

Vöörihma kantakse:

- 1) vorm nr. 1 juures:
 - a) kuuel — kõigil juhtudel püstoli kandmisel;
 - b) kuue all — juhtudel, kui ei kanta püstolit;
- 2) vorm nr. 4 juures pikal kuuel — kõigil juhtudel;
- 3) vormide nr. 1 ja 4 juures palitul — kõigil juhtudel, kus nõutav rakmete (relvade) kandmine või teenistuskohuste täitmine rivi koosseisus;
- 4) ajateenijate poolt pükstel või üliriiete kandmisel poolpalitul — kõigil juhtudel, kus nõutav rakmete (relvade) kandmine või teenistuskohuste täitmine rivi koosseisus.

§ 78.

Vööd kantakse:

- 1) vorm nr. 5 juures — pikal kuuel kõigil juhtudel;
- 2) vorm nr. 8 juures erikorraldusel — õhtupükstel vesti all.

§ 79.

Palitu ja poolpalitu kandmine kinnise rinnaesisega on sunduslik juhtudel, kus nõutav neil vöörihma kandmine. Muil juhtudel on lubatud palitu kandmine lahtise rinnaesisega.

Poolpalituid on lubatud kanda nõõbitult neljale nõõbile, olenevalt ilmastikust, Tallinnas — merejõudude staabi ja mujal — vastava väeosa ülema korraldusel.

§ 80.

Kannuseid ja stekki mereväe vormide juures ei kanta. Kasukat kantakse ainult erivarustise kandmise juhtudel.

§ 81.

Kalosse on lubatud kanda vormide nr. 2, 3, 5, 6, 7, ja 8 juures ohvitseridel, kaitseväeametnikkudel ja ülejateenijatel.

5. OSA.

Orkestrite erivormi kandmine.

§ 82.

Orkestrite erivormi kandmise kohta on maksev käesolevate määruste 1. ja 2. osa alljärgnevate täiendustega.

§ 83.

Paragrahv 16 p. 1 lit. c, d ja f ettenähtud juhtudel kantakse orkestrite erivormi nr. 1 juures vööd. Garnisoni- või diviisiülema erikorraldusel võib eelnimetatud juhtudel vorm nr. 1 juures kanda pikki pükse.

§ 84.

Vormi nr. 2 kantakse avalikkudel mängimistel vabaõhukontsertidel, kus orkester esineb muusikalise üksusena väljaspool rivi.

§ 85.

Vormi nr. 3 kantakse avalikkudel mängimistel, kui ei ole nõutav vorm nr 1, 2 või 4 kandmine.

§ 86.

Vormi nr. 4 kantakse ballidel ja kontsertidel siseruumides mängimistel, kui ei ole nõutav vorm nr. 1 kandmine.

§ 87.

Paragrahvides 17 ja 19 ettenähtud juhtudel on lubatud kanda Tallinna garnisoni orkestris töökuube.

§ 88.

Mängimistel kuubedes väljaspool rivi on lubatud vorm nr. 1 juures vöörihma asemel kanda vööd orkestrijuhi korraldusel. Rivis võib vööd kanda ainult garnisoni- või diviisiülema erikorraldusel.

§ 89.

Akselbante kantakse:

- 1) koosseisuslistes orkestrites iga vormi juures kuuel;
- 2) teistes orkestrites kõigil orkestri esinemistel ühes orkestrandi mütsinööriga ja vööga.

§ 90.

Mööka kannavad orkestrijuhid-ohvitserid juhtudel, kus ohvitseridele ette nähtud mööga kandmine.

§ 91.

Tambuurmajori-vöö tutti kantakse koos tambuurmajori-kepigaga.

Matustel on kepi nupp üle tõmmatud musta krepiga.

§ 92.

Erariideid on lubatud kanda:

- 1) kõigil orkestri koosseisu kuuluvatel, ühes arvatud ajateenijad, orkestri mitteametlikkudel mängimistel garnisoni- või diviisiülema erikorraldusel väljaspool kaitseväge;
- 2) orkestriõpilastel — väljaspool teenistust.

T. Rotberg,
kindral-major,
varustusvalitsuse ülem,

J. Norman,
kolonel-leitnant,
intendantuoriosakonna ülema aj. k.t.

